FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF NORWAY

Forslag til innlemmelse i norsk rett av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit) og forordning (EU) 2019/2022 (EMIR 2.2)

Høringsnotat 25.03.2021

1 Innledning

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 (EMIR) fastsetter regler om derivattransaksjoner, sentrale motparter og transaksjonsregistre. Forordningen er gjort til del av norsk rett i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig. Den EØS-tilpassede forordningen trådt i kraft i Norge 1. juli 2017.

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 endrer EMIR og er gjerne omtalt som EMIR Refit. I EU trådte forordningen i kraft 17. juni 2019, men enkelte bestemmelser ble innført eller innføres etter denne datoen. EMIR Refit omfatter mange forhold, blant annet lettelser i clearing- og rapporteringsplikten for derivattransaksjoner.

Også europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2022 av 23. oktober 2019 endrer EMIR. Denne endringsforordningen omtales gjerne som EMIR 2.2 og trådte i kraft i EU 1. januar 2020. Her gis det i første rekke regler om sentrale motparter, særlig sentrale motparter som er etablert i tredjeland, men som yter tjenester i EU.

EMIR Refit ble inntatt i EØS-avtalen 5. februar 2021 ved EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021. Beslutningen har ennå ikke trådt i kraft fordi man avventer oppfyllelse av såkalte konstitusjonelt forbehold i Norge og Island. Det vil si samtykke fra nasjonale parlamenter til at EU-rettsakten kan inntas i EØS-avtalen.

EMIR 2.2 er ikke inntatt i EØS-avtalen per 31. mars 2021, men den er EØS-relevant og forventes inntatt i avtalen på et senere tidspunkt.

Finansdepartementet har gitt Finanstilsynet i oppdrag å utrede behovet for endringer i norsk rett for å gjennomføre forventede EØS-forpliktelser som svarer til EMIR Refit og EMIR 2.2. Oppdraget omfatter å lage utkast til regler og et tilhørende høringsnotat. Dette høringsnotatet fra Finanstilsynet skal oppfylle Finansdepartements oppdrag.

I henhold til generell EØS-rett skal forordninger gjøres til del av nasjonal rett slik de er. Det betyr at ordlyden i forordninger skal gjelde som nasjonal lov uten at noe skal endres. Det avgjørende for EØS/EFTA-landene er forordningen slik den er inntatt i EØS-avtalen, altså med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen og EØS-komiteens beslutning om å innta reglene i EØS-avtalen.

For EMIR Refit er det gjort enkelte tilpasninger i EØS-komiteens beslutning. De gjelder i første rekke diverse datoer og oppgavene til EFTAs overvåkingsorgan.

Når det gjelder EMIR 2.2, venter ikke Finanstilsynet at det gjøres spesielle tilpasninger i EØS-komiteens beslutning bortsett fra at visse datoer for ikrafttreden osv. må endres. I tillegg må det gjøres enkelte presiseringer om det europeiske verdipapirtilsynet ESMAs[1] oppgaver. Bortsett fra dette går Finanstilsynet i dette høringsnotatet ut fra at forordningen vil gjelde for

[1] *European Securities and Markets Authority*.

EØS/EFTA-landene slik den gjelder for EU-landene, og at den derfor gir uttrykk for forventede EØS-regler.

I punkt 2 nedenfor beskrives EMIR Refit kort. Punkt 3 inneholder en oppsummering av EMIR 2.2. Forslaget til hvordan forordningen kan gjennomføres i norsk rett, omtales i punkt 4. Økonomiske og administrative konsekvenser av Finanstilsynets forslag fremkommer i punkt 5. De konkrete forslagene til lovbestemmelser er inntatt i punkt 6. Selve forordningene følger i dansk versjon som særskilte vedlegg til høringsnotatet.

2 Kort om EMIR Refit

EMIR Refit har som hovedformål å forenkle og gjøre mer proporsjonale enkelte plikter som følger av EMIR. De viktigste punktene kan oppsummeres slik:

- Definisjonen av finansiell motpart endres slik at også alternative investeringsfond og deres forvaltere som hovedregel omfattes. Dessuten inkluderes verdipapirsentraler i begrepet. Ordninger som gjelder arbeidstakeres kjøp av aksjer utstedt av arbeidsgiver, skal ikke lenger anses som finansielle motparter.
- Det innføres en terskel for clearingplikt for finansielle motparter. Hvis samlet verdi av derivatkontraktene til en finansiell motpart er under terskelverdien, trenger ikke foretaket å cleare kontraktene. Disse finansielle motpartene omtales som FC-. Øvrige finansielle motparter er FC+.
- Også for ikke-finansielle motparter innføres det lettelser i clearingplikten fordi de anses å utgjøre en mindre systemrisiko for det finansielle systemet enn finansielle motparter. Det innebærer at clearingplikten bare omfatter de klassene av derivatkontrakter der clearingterskelen er overskredet. Tidligere måtte alle derivatkontrakter cleares selv om terskelen bare var overskredet for én eller flere klasser.
- Motpartene slipper nå å cleare løpende OTC-derivatkontrakter som er inngått før clearingplikten inntrådte.
- Clearingmedlemmer og deres kunder som tilbyr clearingtjenester, må yte sine tjenester på rettferdige, rimelige, ikke-diskriminerende og gjennomsiktige vilkår.
- ESMA får en mulighet til midlertidig å oppheve clearingplikten for en eller flere klasser av OTC-derivater og handelsplikten for derivater som handles på en handelsplass. Disse mulighetene skal bare brukes i unntakstilfeller.
- EMIR påla motparter å etterrapportere derivatkontrakter som var åpne per 16. august 2012, eller som var inngått etter denne datoen. Datoen er endret til 12. februar 2014, slik at færre transaksjoner omfattes.
- Ikke-finansielle motparter kan etter nærmere vilkår slippe å rapportere konserninterne derivattransaksjoner.
- I tilfeller der en finansiell og ikke-finansiell motpart har inngått en OTC-derivatkontrakt som ikke er clearingpliktig, pålegges den finansielle motparten å rapportere på begges vegne med mindre den ikke-finansielle motparten ønsker å rapportere kontrakten selv.
- Det klargjøres at verdipapirfondsforvaltere og forvaltere av alternative investeringsfond er ansvarlig for å rapportere OTC-derivatkontrakter som inngås på vegne av fondene.
- Tilsynsmyndighetene skal validere interne modeller foretakene bruker i forbindelse med risikoreduserende tiltak (se kommisjonsforordning (EU) 2021/236).

- Sentrale motparter skal gi sine clearingmedlemmer verktøy slik at disse kan simulere marginkrav og gi dem innsikt i clearingmodellen som brukes.
- Nasjonal insolvenslovgivning skal ikke hindre at en sentral motpart overfører til et annet clearingmedlem eiendeler og posisjoner som tilhører kundene hos et clearingmedlem som er i mislighold (se nærmere omtale i punkt 4.2 nedenfor)
- Myndigheter i tredjeland skal etter nærmere vilkår få tilgang til data i transaksjons-registre.
- Det blir lettere for transaksjonsregistre som har tillatelse etter forordning (EU) 2015/2365 (verdipapirfinansieringstransaksjonsforordningen, SFTR), å få tillatelse til å registrere derivattransaksjoner etter EMIR.
- Det skal bli lettere for rapporteringspliktige å bytte transaksjonsregistre.
- Unntaket for clearingplikt for pensjonsinnretninger forlenges med tilbakevirkende kraft til 17. august 2018.
- EU-kommisjonen får delegert kompetanse til å vedta kommisjonsforordninger på flere områder.

3 Kort om EMIR 2.2

I august 2019 var det gitt tillatelse til 16 sentrale motparter etablert i EØS-området. Samtidig var det 33 sentrale motparter fra tredjeland som var anerkjent av ESMA og som derfor kunne tilby tjenester i EØS-området. Som følge av de potensielt store konsekvensene som er knyttet til en sentral motpart i mislighold, har EU ønsker å styrke unionens evne til å identifisere, overvåke og redusere risikoer knyttet til sentrale motparter fra tredjeland som yter tjenester i EØS-området. Sentralbanker får en viktigere rolle i denne sammenhengen.

På denne bakgrunnen, men også for å bedre tilsynet med sentrale motparter etablert i EU, oppnevnes det en permanent komité internt i ESMA for sentrale motparter ("*CCP Supervisory Committee*"). Komiteen skal ha en leder, uavhengige medlemmer og medlemmer som representerer tilsynsmyndigheter og enkelte sentralbanker. Det er bare tilsynsmyndigheter som har gitt tillatelse til en sentral motpart, som kan delta med stemmerett i komiteen, men andre tilsynsmyndigheter kan inviteres som observatører. Komiteen skal blant annet overvåke hvordan rammeverket for sentrale motparter fungerer og forberede visse beslutninger som skal treffes av ESMAs øverste organ, *Board of Supervisors*, der alle tilsynsmyndighetene er representert.

Når ESMA vurderer å anerkjenne sentrale motparter fra tredjeland, skal myndigheten vurdere hvilken systemrisiko den sentrale motparten utgjør i EU eller et eller flere medlemsland. Forordningen angir hvilke kriterier som skal brukes. Sentrale motparter som ikke utgjør noen systemrisiko, grupperes i "nivå 1". Andre sentrale motparter klassifiseres som "nivå 2"-sentrale motparter. Kravene for anerkjennelse av de sistnevnte foretakene skjerpes i EMIR 2.2. Det skal blant annet tas hensyn til krav som er stilt av sentralbanker som har utstedt valutaen som de clearede instrumentene lyder på. Dersom ESMA mener at en sentral motpart fra et tredjeland ikke bør få tilby visse tjenester eller aktiviteter, skal myndigheten oversende en anbefaling til EU-kommisjonen, som kan vedta en forordning om at den aktuelle sentrale motparten ikke er kan tilby sine tjenester til clearingmedlemmer eller handelsplasser i EU.

ESMA skal etablere et tilsynskollegium for hver sentral motpart fra tredjeland som er anerkjent i EU. De sentrale motpartene skal betale avgift til ESMA.

ESMA får myndighet til å undersøke forhold hos de sentrale motpartene på nivå 2, herunder utføre stedlig tilsyn. ESMA kan også vedta administrative tiltak og sanksjoner som for eksempel overtredelsesgebyr overfor sentrale motparter fra tredjeland, både på nivå 1 og nivå 2. ESMA kan også trekke tilbake en anerkjennelse dersom det er grunnlag for det. Et nytt vedlegg III til forordningen lister opp hvilke overtredelser som kan medføre at ESMA ilegger et gebyr til en sentral motpart.

Øvrige sentrale punkter i forordningen kan sammenfattes slik:

- Avtalene om tilsynskollegier for sentrale motparter skal forberedes og standardiseres.
- Tilsynsmyndigheter må på visse områder sende utkast til beslutninger til ESMA før de treffes nasjonalt. Det gjelder for eksempel når det skal gis tillatelse til en sentral motpart. Dersom tilsynsmyndigheten ønsker å fravike betydelig fra en uttalelse fra ESMA, må dette begrunnes.
- Tilsynskollegiene for sentrale motparter åpnes for flere tilsynsmyndigheter enn tidligere, men de får ikke stemmerett.
- Tilsynskollegiene skal få uttale seg på flere områder enn tidligere og få komme med anbefalinger. Tilsynsmyndigheten for hver sentral motpart må begrunne beslutninger som avviker betydelig fra tilsynskollegiets anbefalinger.
- En sentral motpart som ønsker å gjøre en endring av betydning i modeller eller parameterer, skal søke sin tilsynsmyndighet og ESMA om validering av endringen på forhånd.
- EU-kommisjonen får myndighet til å vedta forordninger til utfylling av EMIR 2.2 på flere områder.

4 Gjennomføring av endringsforordningene i norsk rett

4.1 Generelt

EMIR Refit og EMIR 2.2 gjelder endringer av EMIR, som er inntatt i norsk rett i verdipapirhandelloven 17-1 første ledd. Det er dermed naturlig at også endringsforordningene inntas der.

Bortsett fra tilføyelsen EMIR Refit gjør i EMIR artikkel 39 nr. 11, se nærmere i punkt 4.2, kan ikke Finanstilsynet se behov for andre justeringer i lovverket som følge av de to endringsforordningene.

4.2 Særskilt om tilføyelsen i EMIR artikkel 39 nr. 11

Etter EMIR artikkel 39 nr. 1 skal en sentral motpart kunne skille dens egne eiendeler og posisjoner fra clearingmedlemmenes. Ifølge nr. 2 kan det skje ved at clearingmedlemmenes eiendeler og posisjoner holdes på en felles konto (på engelsk "*omnibus client segregation*"). Men det fremgår av nr. 3 at den sentrale motparten også skal tilby egne kontoer til hvert clearingmedlem som ønsker det (på engelsk "*individual client segregation*").

Hvis et clearingmedlem kommer i mislighold, skal den sentrale motparten følge prosedyren fastsatt i EMIR artikkel 48. Det innebærer blant annet at den sentrale motparten skal overføre eiendeler og posisjoner som tilhører kundene til det misligholdende clearingmedlemmet, til et annet clearingmedlem som kundene har utpekt. Dette gjelder både i tilfeller der kundene har en felles konto (artikkel 48 nr. 5), og der de har individuelle kontoer (artikkel 48 nr. 6). I artikkel 48 nr. 7 fastsettes det at kunders sikkerhetsstillelse bare skal brukes til å dekke deres posisjoner. Den sentrale motparten skal overføre eventuelt overskudd etter at misligholdsprosedyren er gjennomført, til clearingmedlemmets kunder dersom den sentrale motparten kjenner dem. I andre tilfeller skal eiendelene overføres til kundenes konto hos clearingmedlemmet.

EMIR Refit artikkel 1 nr. 11 føyer et nytt nr. 11 til EMIR artikkel 39. Bestemmelsen innebærer at insolvenslovgivningen i EØS-landene ikke skal hindre en sentral motpart i å utøve pliktene som følger av EMIR artikkel 48 nr. 5, 6 og 7, altså i tilfeller der en misligholdsprosedyre iverksettes overfor et clearingmedlem. EMIR Refit innfører ikke noe noen nye rettigheter eller plikter for aktørene på dette punktet, men etablerer en avståelsesplikt for EØS-landene.

Da EMIR ble innført i norsk rett i 2016, ble det ikke gjort endringer i insolvenslovgivningen for å sikre at en sentral motpart kan opptre i samsvar med EMIR artikkel 48 nr. 5-7. Finanstilsynet legger til grunn at en eventuell motstrid mellom disse bestemmelsene og insolvenslovgivningen etter alminnelige tolkningsprinsipper må løses slik at EMIR-bestemmelsene går foran, tatt i betraktning at EMIR-bestemmelsene er mer spesielle enn den generelle insolvenslovgivningen.

På denne bakgrunnen kan det spørres om det er nødvendig med lovendringer på dette punktet som følge av EMIR Refit. Formålet med tilføyelsen i EMIR artikkel 39 nr. 11 er ifølge EMIR Refits fortale nr. 24 å sikre juridisk sikkerhet for at en sentral motpart uten hinder av insolvenslovgivningen kan overføre kunders posisjoner eller betale eventuelt overskudd etter likvidasjon direkte til kundene i tilfeller der et clearingmedlem er insolvent. For å unngå usikkerhet mener Finanstilsynet at det bør gjøres presiseringer i lovgivningen for å ivareta EMIR artikkel 39 ny nr. 11. Eventuell usikkerhet om norsk rettstilstand kan i verste fall gjøre det vanskeligere for norske foretak å bli clearingmedlem hos utenlandske sentrale motparter. En slik situasjon må unngås.

Når det gjelder hvilke lovbestemmelser i insolvenslovgivningen det bør gjøres uttrykkelig unntak for, fremstår dekningsloven § 7-3 om konkursboets rett til å tre inn i skyldnerens avtaler som viktigst. Mellom det misligholdende clearingmedlemmet og dets kunder vil det foreligge avtaler som clearingmedlemmets bo ikke skal kunne velge å tre inn i eller ikke hvis det går ut over en sentral motparts plikt etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7.

Dersom clearingmedlemmer er et finansforetak, vil finansforetaksloven kapittel 20 om soliditets- og solvenssvikt i banker, kredittforetak og finanskonsern og kapittel 21 om soliditetssvikt og offentlig administrasjon kunne komme til anvendelse.

I tilfeller der vilkårene i finansforetaksloven § 20-15 første ledd bokstav a og b er oppfylt, men allmenn interesser ikke tilsier at foretaket krisehåndteres, skal departementet i samsvar med lovens § 20-29 første ledd treffe vedtak om avvikling av foretaket under offentlig administrasjon. Virkningene av vedtaket fremkommer av lovens § 20-30. Etter bokstav d kan ikke

foretaket uten samtykke fra Finanstilsynet foreta utbetaling til innskytere og andre kreditorer. Etter bokstav f skal dekningsloven og lov om finansiell sikkerhetsstillelse gjelde tilsvarende med mindre annet følger av lovens § 20-32. Det bør gjøres uttrykkelig unntak fra disse bestemmelsene slik at det er klart at en sentral motpart kan oppfylle sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av disse bestemmelsene i finansforetaksloven.

Finansforetaksloven § 20-34 andre ledd bestemmer at tidligtiltak som gjennomføres av Finanstilsynet og krisehåndterings- eller krisetiltak gjennomført av krisehåndteringsmyndigheten ikke skal regnes som tvangsfullbyrdelse etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse eller insolvensbehandling etter betalingssystemloven dersom forpliktelsen etter kontrakten fortsatt blir oppfylt.

Av finansforetaksloven § 20-35 første ledd fremgår det at Finanstilsynet som hovedregel kan gi foretak under krisehåndtering pålegg om ikke å foreta betaling og levering i henhold til foretakets kontrakter i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen. Etter andre ledd samme sted kan Finanstilsynet gi kreditorer som har sikkerhetsrett i eiendeler til foretak under krisehåndtering, pålegg om ikke å gjøre bruk av sikkerhetsretten i tidsrommet fra offentliggjøring av pålegget til midnatt ved utløpet av første virkedag etter offentliggjøringen. Det følger av paragrafens tredje ledd at disse påleggene ikke kan gjelde betaling av krav som tilkommer betalingssystemer som omfattes av lov om betalingssystemer m.v. kapittel 4, herunder operatøren og deltakerne, sentrale motparter og sentralbanker, eller sikkerhet som foretak under krisehåndtering har stilt for slike krav. Etter lovens § 20-36 første og andre ledd kan Finanstilsynet suspendere en motparts hevingsrett mv. Ifølge bestemmelsens tredje ledd gjelder denne suspensjonsadgangen ikke overfor blant annet sentrale motparter. Det kan også føyes til at finansforetaksloven i § 20-43 har en mer generell bestemmelse om at Finanstilsynet ved en krisehåndtering skal påse at driften av betalings-, avregnings- og oppgjørssystemer ikke blir påvirket. Finanstilsynet ser derfor ikke noe behov for presiseringen i lovverket her som følge av EMIR Refit.

Dersom foretaket settes under offentlig administrasjon etter finansforetaksloven kapittel 21, følger det av lovens § 21-12 første ledd bokstav d at utbetaling til fordringshavere ikke kan finne sted uten Finanstilsynets godkjenning. Videre fremkommer det av bokstav e at dekningsloven skal gjelde tilsvarende. Det bør gjøres uttrykkelig unntak fra disse bestemmelsene slik at det er klart at en sentral motpart kan oppfylle sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av disse bestemmelsene i finansforetaksloven.

I et høringsnotat sendt ut av Finansdepartementet 15. oktober 2020 ("gjennomføring av bankpakken mv.") ble det foreslått et nytt første ledd i finansforetaksloven § 20-36 om at Finanstilsynets adgang til å gi pålegg om ikke å foreta betaling eller levering skal utvides til å gjelde allerede når man vurderer krisehåndtering, ikke bare etter at vedtak er fattet. Forslaget er per dags dato til behandling i Finansdepartementet. Dersom en lovendring vedtas i samsvar med forslaget, bør det også påses at adgangen ikke gjelder overfor en sentral motpart som opptrer i samsvar med EMIR artikkel 48 nr. 5-7. Siden et slikt vedtak ikke foreligger nå, formuleres det ikke et passende unntak i dette høringsnotatet.

For øvrig legger Finanstilsynet til grunn at kundenes eiendeler og posisjoner ikke vil inngå i bomassen ved insolvensbehandling mv. av finansforetak eller andre foretak og at det derfor

ikke er nødvendig med ytterligere presiseringer knyttet til den sentrale motpartens plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7.

Finanstilsynet foreslår en ny § 17-8 i verdipapirhandelloven som fastslår at en sentral motpart kan utøve sine plikter etter EMIR artikkel 48 nr. 5-7 uten hinder av dekningsloven § 7-3 og finansforetaksloven § 20-30 første ledd bokstav d og f og § 21-12 første ledd bokstav d og e. Dette er ikke ment som noen uttømmende oppregning. Eventuell motstrid mellom andre lovbestemmelser og EMIR artikkel 48 nr. 5-7 må løses likt slik at EMIR-bestemmelsene får forrang.

Finanstilsynet oppfordrer uttrykkelig høringsinstansene til å uttale seg om eventuelle andre lovbestemmelser bør inkluderes i verdipapirhandelloven § 17-8.

4.3 Andre endringsrettsakter til EMIR

EMIR er allerede endret flere ganger siden vedtakelsen. Følgende av disse endringsrettsaktene er ikke innarbeidet i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd selv om de er inntatt i EØS-avtalen og i kraft i lovgivningen i andre bestemmelser:

- Forordning (EU) nr. 575/2013 (kapitalkravsforordningen, CRR) som føyer til et nytt kapittel om beregning og rapportering av visse faktorer en sentral motpart skal gjøre.
- Direktiv 2014/59/EU (krisehåndteringsdirektivet, BRRD), som føyer til krisehåndteringsmyndigheten til listen over myndigheter som kan kreve opplysninger fra transaksjonsregistre.
- Forordning (EU) nr. 600/2014 (MiFIR), som blant annet stiller krav om at en sentral motpart skal cleare OTC-derivatkontrakter på ikke-diskriminerende og gjennomsiktige vilkår.

Finanstilsynet foreslår at det inntas henvisning til ovennevnte rettsakter i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd.

EMIR er også endret ved noen kommisjonsforordninger. De er allerede innarbeidet i verdipapirforskriften kapittel 16.

Dessuten gjør forordning (EU) 2015/2365 (verdipapirfinansieringstransaksjonsforordningen, SFTR) og forordning (EU) 2017/2402 (verdipapiriseringsforordningen) endringer i EMIR, men ingen av disse forordningene er foreløpig inntatt i EØS-avtalen. I regjeringens lovforslag Prop. 57 LS (2020-2021) om blant annet endringer i finansforetaksloven mv. er det foreslått å innta en henvisning til verdipapiriseringsforordningen i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Finanstilsynet legger til grunn at det blir inntatt en henvisning samme sted til SFTR på et senere tidspunkt.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

EU-kommisjonen har utført en konsekvensanalyse av EMIR Refit, se «*Commission staff working document impact assessment accompanying the document Proposal for a Regulation*

of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) No 648/2012 as regards the clearing obligation, the suspension of the clearing obligation, the reporting requirements, the risk-mitigation techniques for OTC derivatives contracts not cleared by a central counterparty, the registration and supervision of trade repositories and the requirements for trade repositories», SWD/2017/0148 final - 2017/090 (COD).

Tilsvarende analyse for EMIR 2.2 er utgitt som «*Commission staff working document impact assessment accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) No 1095/2010 establishing a European Supervisory Authority (European Securities and Markets Authority) and amending Regulation (EU) No 648/2012 as regards the procedures and authorities involved for the authorisation of CCPs and the requirements for the recognition of third-country CCPs*», SWD/2017/0246 final - 2017/0136 (COD).

Manglende eller avvikende gjennomføring av EMIR Refit eller EMIR 2.2 (når den tas inn i EØS-avtalen) vil utgjøre et brudd på Norges EØS-forpliktelser. De må derfor innføres i norsk rett som de er selv om de får administrative og økonomiske konsekvenser for norske aktører. Det dreier seg ikke om forordninger som inneholder valg for nasjonale myndigheter. Det anses ikke hensiktsmessig i dette høringsnotatet å foreta en full avveining av nytten sett opp mot kostnaden av regelverket siden det dreier seg om regler Norge er eller vil bli pliktig til å gjennomføre.

Når det gjelder effekten av de nye reglene for private aktører, må det påpekes at de fleste bestemmelsene gjelder sentrale motparter. Enkelte artikler omhandler transaksjonsregistre. Det fins i dag verken sentrale motparter med norsk tillatelse eller transaksjonsregistre etablert i Norge. De fleste av reglene får derfor ingen effekt per i dag for norske aktører.

Foretak som handler i derivater, blir påvirket av de nye reglene om clearing og rapportering av slike handler.

På clearingområdet innføres det med EMIR Refit lettelser som norske foretak vil nyte godt av. Deres kostnader knyttet til derivathandel blir dermed redusert.

Ikke-finansielle motparter i samme konsern trenger etter nærmere vilkår ikke lenger å rapportere konserninterne derivattransaksjoner. Ett foretak har overfor Finanstilsynet opplyst at det har årlige kostnader på EUR 14 000 i forbindelse med rapportering av konserninterne derivattransaksjoner. Finanstilsynet legger til grunn at andre konsern har kostnader i minst samme størrelsesorden og at disse foretakene dermed kan spare ikke-ubetydelige beløp når rapporteringsunntaket innføres i norsk rett.

For finansielle motparter skjerpes rapporteringskravene noe ved at de i utgangspunktet får det juridiske ansvaret for å rapportere derivattransaksjoner som er inngått med ikke-finansielle foretak. Siden de finansielle foretakene uansett måtte rapportere sin side av transaksjonen, antar Finanstilsynet at det ikke vil være snakk om store ekstrakostnader for de finansielle motpartene som følge av den nye plikten.

Fylkeskommuner og kommuner får ikke som sådanne noen plikter i forordningen. Dersom de inngår SFT-er eller gjenbruker sikkerheter, omfattes de av forordningen i likhet med andre aktører.

Finanstilsynet får som ny oppgave å motta meldinger om bruk av unntak for ikke-finansielle motparters konserninterne derivattransaksjoner. Finanstilsynet mottar allerede flere slike meldinger. Ekstraarbeidet knyttet til dem er lite.

Kravet om at tilsynsmyndighetene skal validere interne modeller foretakene bruker i forbindelse med risikoreduserende tiltak, se kommisjonsforordning (EU) 2021/236, vil kunne kreve ressurser fra Finanstilsynet. Omfanget vil avhenge av i hvilken grad motpartene bruker slike modeller.

Finanstilsynet deltar i dag tilsynskollegiene for de sentrale motpartene European Central Counterparty N.V. (EuroCCP), LCH SA, LCH Ltd., Nasdaq Clearing AB og Eurex Clearing AG i tillegg til en krisehåndteringsgruppe for SIX x-clear AG. Siden EMIR 2.2 gjør at tilsynskollegiene skal involveres mer i tilsynet med sentrale motparter, vil dette kreve økt innsats fra Finanstilsynet. Så lenge ingen norske foretak har tillatelse som sentral motpart, vil Finanstilsynet ikke være medlem av ESMAs *CCP Supervisory Committee*. Det kan i denne sammenhengen også nevnes at ESMA har oppnevnt en *CCP Policy Committee*, der Finanstilsynet deltar. Denne komiteen utarbeider blant annet forslag til utfyllende kommisjonsforordninger, råd til EU-kommisjonen, retningslinjer og anbefalinger om forhold knyttet til sentrale motparter.

Flere av kravene som følger av endringsforordningen letter byrdene på finansielle og ikke-finansielle motparter uten at det går ut over finansiell stabilitet. Det er viktig at lettelsene innføres så fort som mulig for å bidra til at norske aktører ikke påføres konkurranseulemper i det indre markedet etablert av EØS-avtalen.

Det er viktig for en vellykket gjennomføring at foretak som berøres av regelverket, blir informert om hvilke krav som gjelder. Finanstilsynet legger til grunn at det i stor grad dreier seg om profesjonelle parter som er vant til å forholde seg til regelverk som likner EMIR Refit og EMIR 2.2. Finanstilsynet legger til grunn at det er tilstrekkelig å informere om reglene på Finanstilsynets nettsted og ellers benytte Finanstilsynets vanlige informasjonstiltak.

6 Regelverksforslag

I verdipapirhandelloven gjøres følgende endringer:

§ 17-1 første ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bc (forordning (EU) nr. 648/2012) om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR), som endret ved *forordning (EU) nr. 575/2013, direktiv 2014/59/EU og forordning (EU) nr. 600/2014*, direktiv (EU) 2015/549, *forordning (EU) 2019/834 og forordning (EU) 2019/2099*, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 17-8 skal lyde:

En sentral motpart kan treffe tiltak som nevnt i EMIR artikkel 48 nr. 5 til 7 uten hinder av dekningsloven § 7-3 første ledd og finansforetaksloven § 20-30 første ledd bokstav d og f og § 21-12 første ledd bokstav d og e.

Feil! Ukjent bryterargument.Feil! Ukjent bryterargument.